

»Kaj, če bi bil to moj oče in nihče ne bi hotel poskrbeti zanj?«

- Vida Kepec, negovalka

Petra Znoj

grafika: pexels, Nadezhda Moryak

Vida Kepec že šest let opravlja delo negovalke na domu. Pred tem je bila vrsto let poslovodja v veliki trgovini s čevlji. Trgovina se je zaprla in pristala je na Zavodu za zaposlovanje. Malo pred izgubo službe je zbolela in na postelji obležala njena mama. Takrat je na lastni koži videla, kaj pomeni biti negovalec nepokretne osebe. Ko je dobila pomoč iz Zavoda za oskrbo, je spoznala, kako veliko prinese to, da imaš nekoga, ki ti pomaga. To je bil glavni razlog za menjavo poklica.

»Za ta poklic sem se odločila zavestno, pri 53 letih,« pove, ko sediva v njeni prijetni majhni kuhinji. Začela je tako, da je kot prostovoljka tri mesece delala v domu starejših občanov v Ljubljani: »Vedno sem imela rada stare ljudi, še ko sem delala v trgovini s čevlji. Zdi se mi, da so polni modrosti, umirjeni in točno vedo, kaj bi radi. Moji prijatelji pravijo, da sem stara duša. Ko sem izgubila službo, sem začela razmišljati o prekvalifikaciji in potem to tudi naredila.«

Na Zavodu je prosila, naj ji pomagajo izšolati se za negovalko. Tako je prišla na tečaj, kjer so jo naučili vse, kar je treba vedeti o negi: »Naučili so me stvari, za katere bi želela, da bi jih vedela, že ko sem skrbela za mamo. Kako premakniti nepokretnega človeka, kako mu zamenjati plenico brez težav in brez vzdigovanja. Da ga je treba obrniti na bok, ne pa od spodaj, kot dojenčku. Mislim, da bi ta tečaj morali videti vsi, če kdaj pride do tega, da je treba skrbeti za starše.«

Razgiban in poln delovnik

Ko je izvajala prekvalifikacijo, je bila ena od predavateljic namestnica direktorice Zavoda za oskrbo na domu. Vprašala jo je, če bi jo potrebovali, in z veseljem so jo vzeli: »Starejši smo v tem poklicu zelo dobrodošli, ker imamo marsikaj urejeno. Jaz praktično nimam slabega dneva, noben me ne sekira, otroci so odrasli, z možem sva ločena. Vse imam urejeno in stvari me več ne mečejo iz tira.«

Ker ne vozi, je bilo edino vprašanje, če ima kolo. »To je moje prevozno sredstvo vsak dan,« pokaže na modro-belo kolo, ki stoji v predsobi. Med tednom dela do treh popoldne. Dežurati ji več ni treba, ker je starejša gospa, drugače pa dela tudi popoldne, med vikendi in prazniki. Njen dan se začne ob pol sedmih in zjutraj obiše tri gospe. Prva je nepokretna, zato opravi nego v postelji, druga je stara 91 let, popolnoma pokretna in nima nikakršne demence. Skupaj pojesta zajtrk, gresta na kratek sprehod, se pogovarjata, potem pa gre še k tretji gospe, pri kateri zopet opravi nego v postelji. K vsem trem se vrne še enkrat, v času kosila. Potem pa ima še nekaj uporabnikov, ki jih obiskuje samo ob določenih dneh. Načeloma ena negovalka skrbi za okrog sedem uporabnikov. Bolj kot na število pa je delo vezano na število ur, da torej vsak dela približno osem ur na dan.

»Ko prideš k uporabniku, poskeniraš kodo s telefonom in to narediš tudi, ko greš. Zato je vse zabeleženo – koliko časa si bil tam. Imamo tako, da je nujno, da si s človekom vsaj pol ure, ampak jaz rada malo potegnem, da se pogovarjamo. Ponavadi sem tam kakšno uro in dvajset minut, potem pa že letim k naslednji. Všeč mi je, ker imam razgiban delovni čas, jaz res nisem človek, ki bi lahko sedela v pisarni,« svoj delavnik opisuje Vida.

Za ta poklic se moraš odločiti zavestno

Vida pravi, da se je za ta poklic odločila in to odločitev je treba sprejeti zavestno. To ni poklic, za katerega bi se odločil kar tako, da malo poskusiš: »Plača ni dobra, to je poklic, ki ga opravljaš zato, ker hočeš pomagati. Velikokrat slišim, da je to težek poklic, pa ni. Rečejo mi, da je fizično zahtevno, sprašujejo, kako dvigujem nepokretne. Jih ne. Na tečaju te naučijo pravih prijemov, poleg tega pa imamo danes ogromno nekih

pripomočkov, s katerimi si pomagamo. Fizično sploh ni zahteven poklic. Kar pa se tiče psihičnega, je najtežje, ko delaš z ljudmi, ki so dementni. Vendar moraš počistiti v glavi, se pripraviti na to, da bodo vprašanja vedno ena in ista ... Če to razčistiš sam s seboj, ni težko. Največji problem starostnikov je osamljenost, ki s seboj prinese tudi demenco, zato je ta socialni stik za njih še toliko bolj pomemben. Morda me to še toliko bolj bogati, saj svojih staršev nimam več.«

Premalo negovalk in negovalcev

Zaradi staranja prebivalstva se potreba po pomoči na domu veča, število negovalk in negovalcev pa je premajhno. Včasih se čaka po več kot teden dni na razpoložljivega negovalca, kar je za družino nepokretnega, ki se naenkrat znajde v tej situaciji, izjemno problematično.

»Ne vem, zakaj nas je tako malo. Če bi ljudje želeli to početi – prepričana sem, da bi jih pri nas zdaj zaposlili še dvajset. Izredno pomanjkanje je. Ne vem, ali gre res tukaj samo za premajhne plače ali gre za pomanjkanje empatije. Res je, da moraš to delo izvajati z mislijo, da nekomu pomagaš. Da si želiš pomagati, ker je v resnici krasno delo. Zame je največja nagrada, ko na koncu dneva vem, da sem poskrbela za svoje uporabnike. Tega ne smeš delati zaradi denarja. Tisti, ki pride zaradi plače, tega ne bo zdržal. Včasih mi ljudje rečejo, da tega dela ne bi opravljali niti za 5000 evrov na mesec. Zakaj ne? Je razgibano, nimamo nobenih pritiskov, pomagamo

...Spomnim se enega gospoda, ki je bil močno dementen, vsi so se ga izogibali. Jaz sem vsak dan hodila k njemu, ker sem se zavedala, da je to naredila bolezen. Kaj, če bi bil to moj oče, pa nihče ne bi želel poskrbeti zanj?«